

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ (Ματθ. 3, 13-17)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή ομιλίας στον Αγ. Ιωάννη Πρέβεζας, στις 7/1/2001)

1. Επίγειο το φαινόμενο. Υπέρ τους ουρανούς το νοούμενο.

Πολλά διδάγματα μπορεί να αντλήσει κανείς από την εορτή των Θεοφανείων, την μεγάλη και θαυμαστή.

Το τροπάριο που αρχίζει με τις λέξεις: «Το αληθινό φως επεφάνη», μας δίνει ένα υπέροχο δίδαγμα. «Το αληθινό φως επεφάνη». Δηλαδή ήρθε το αληθινό φως ο Χριστός. Και έκανε αυτό το τόλμημα: Πήγε και βαπτίστηκε μαζί με τους αμαρτωλούς. Με εκείνους που ήθελαν να δείξουν μετάνοια. Που ανταποκρίθηκαν στο κήρυγμα του Ιωάννου του Προδρόμου, που καλούσε σε μετάνοια. «Μετανοείτε. Ἦγγικεν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Και ο Χριστός πήγε και βαπτίστηκε μαζί τους. Στα μάτια όλων των ανθρώπων, φαινόταν σαν ένας αμαρτωλός. Που έχει και αυτός ανάγκη να επιστρέψει προς τον Θεό.

Συνεχίζει το τροπάριο: «Επίγειον το φαινόμενον, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς το νοούμενον». Αυτό που βλέπανε οι άνθρωποι και το βλέπουμε και εμείς -το ακούμε μέσα από τα λόγια του Ευαγγελίου- είναι ένα επίγειο πράγμα. Συνηθισμένο πράγμα στη ζωή. Επίγειον το φαινόμενον, να βλέπει κανείς να βουτάνε άνθρωποι μέσα στο ποτάμι, έστω και να βαπτίζονται, για να δείξουν ότι έχουν μετάνοια. «Επίγειον το φαινόμενον, ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς το νοούμενον». Αλλοίμονό μας όμως, άμα σταθούμε στο επίγειο φαινόμενο. Δεν καταλάβαμε από το μυστήριο, από την αποκάλυψη, τίποτε. Όμως το απολυτίκιο της εορτής, μας λέει: «ἡ τῆς Τριάδος εφανερώθη προσκύνησις» κατά την ημέρα και την στιγμή εκείνη.

Έγινε μια αποκάλυψη ανεπανάληπτη, μοναδική και τόσο υψηλή, που δεν μπορεί να την συλλάβει άνθρωπου νους, αντίληψη και εμπειρία αισθήσεων, οτιδήποτε και αν πει κανείς.

Γι' αυτό και προσθέτει: «Ἀλλ' ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς το νοούμενον». Τόσο μεγάλο που δεν είναι απλά ουράνιο, μα ξεπερνά τους ουρανοὺς. Φανερώνει όλη την σοφία και την αγαθότητα του Θεού.

2. Δι' ύδατος το Πνεύμα.

Συνεχίζει το τροπάριο: «Δια λουτρού παλιγγενεσία».

Τι πεζό πράγμα να βλέπει κανείς άνθρωπο να πλένεται είτε στο ποτάμι, είτε αλλού. Αλλά δι' αυτού του λουτρού, παλιγγενεσία!

Φεύγει ο παλαιός άνθρωπος. Και γεννιέται ένας καινούργιος.

Φεύγει ο υιός του Αδάμ, και γεννιέται ο υιός του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του νέου Αδάμ.

Φεύγει ο φθαρτός και έρχεται ένας άφθαρτος.

Φεύγει ένας επίγειος και έρχεται ένας ουράνιος άνθρωπος.

Καινός άνθρωπος, λέγει ο απόστολος Παύλος. Καινούργιος άνθρωπος. Και πού ζει ο καινούργιος άνθρωπος; Στη χάρη του Θεού.

Δεν φαίνεται η αλλαγή. Μόνο νοείται. Μακάριος όποιος έχει το νου του να ασχολείται, να βλέπει πίσω από τα φαινόμενα τα νοούμενα.

«Δια λουτρού λοιπόν παλιγγενεσία. Δι' ύδατος το Πνεύμα». Λίγο συνηθισμένο νερό πέφτει πάνω στον άνθρωπο, στεγνώνει μετά από λίγο και εκτός από το ότι έδιωξε κάποια λέρια, δεν άφησε τίποτε άλλο. Παραμέσα, δεν μπήκε τίποτε. Άλλη ωφέλεια καμία.

«Δι' ύδατος το Πνεύμα». Όμως κρυμμένο μέσα σ' αυτό το νερό, λούζει τον άνθρωπο το πανάγιο Πνεύμα. Όχι εξωτερικά, αλλά μπαίνει σ' όλο τον εαυτό του και τον αγιάζει. Αυτό είναι το νοούμενο, που πρέπει να το βλέπουμε.

Δεν κάνουμε κάτι τυπικό όταν βαπτίζουμε τα παιδιά. Είναι ή ουσιαστικότερη ενέργεια που μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος, για να δεχθεί αγιασμό. Και να γίνει «του Θεού».

3. Δια καταδύσεως, η προς Θεόν ημών άνοδος γίνεται

Το φαινόμενο είναι ότι πάμε προς τα κάτω. Μπαίνουμε μέσα στο νερό. Βουτιά υπό την επιφάνεια του νερού μέσα στην κολυμβήθρα. Προς τα κάτω φαίνεται

ότι πάμε.

Αλλά με αυτή την πορεία προς τα κάτω, την εκούσια, την δική μας, «η προς Θεόν άνοδος γίνεται». Κάτω βλέπουν τα μάτια, επάνω πάει ο άνθρωπος πνευματικά. Πόσο ψηλά; Τόσο που να γίνεται υιός του Θεού. Συγκάθεδρος με τον Πατέρα. Άξιος να σταθεί δίπλα του, την ημέρα της δευτέρας Παρουσίας.

«Δια καταδύσεως, η προς Θεόν ημών άνοδος γίνεται».

Να ο δρόμος. Αυτά τα διδάγματα μας ανοίγονται από την ιερά υμνωδία. Πόσο πρέπει να προσέχουμε να τα κατανοούμε. Όσο λίγο και να τα καταλαβαίνουμε, η ωφέλεια είναι απέραντη.

Ας προσθέσουμε και ένα μικρό πνευματικό δίδαγμα για μας: Στην καθημερινή μας ζωή, όσο πιο πολύ δεχόμαστε να κατεβούμε, να ταπεινωθούμε ενώπιον του αδελφού μας, του άλλου, του συνομιλητού μας, τόσο πιο πολύ ανεβαίνουμε ενώπιον του Θεού.

Να μας φωτίζει ο Θεός να βλέπουμε τα φαινόμενα, αλλά και να νοούμε τα νοούμενα. Το μυστήριο το μεγάλο της πίστης. Την προσφορά του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, το σχέδιο Του για την σωτηρία και την απολύτρωση του κόσμου. Εάν το κάνουμε, τότε η εορτή είναι γεμάτη χάρη και μυστήριο. Εάν δεν το κάνουμε, η γιορτή είναι φορκλόρ. Διασκέδαση.

Να μας φωτίζει ο Θεός να καταλαβαίνουμε το νοούμενο. Αλλά και εμείς, να κάνουμε την φιλότιμη προσπάθειά μας, να φεύγουμε από τα φαινόμενα, και να πηγαίνουμε στα νοούμενα. Αμήν.-